ISSN 2083-0882

Ułan Poznański - Piętnastak

BIULETYN TOWARZYSTWA BYŁYCH ŻOŁNIERZY
I PRZYJACIÓŁ 15. PUŁKU UŁANÓW POZNAŃSKICH

Nr 2 (41) Poznań, kwiecień 2021 r.

Siedziba Towarzystwa: WIELKOPOLSKIE MUZEUM WOJSKOWE
61-772 POZNAŃ, STARY RYNEK 9
www.15pu.pl, www.fb.me/ulanipoznanscy, towarzystwo@15pu.pl, www.city.poznan.pl/ulan
Konto bankowe: 03 1240 6595 1111 0010 7131 8241, NIP 778-13-33-383, KRS 0000050979

ŚWIĘTO PUŁKOWE 2021

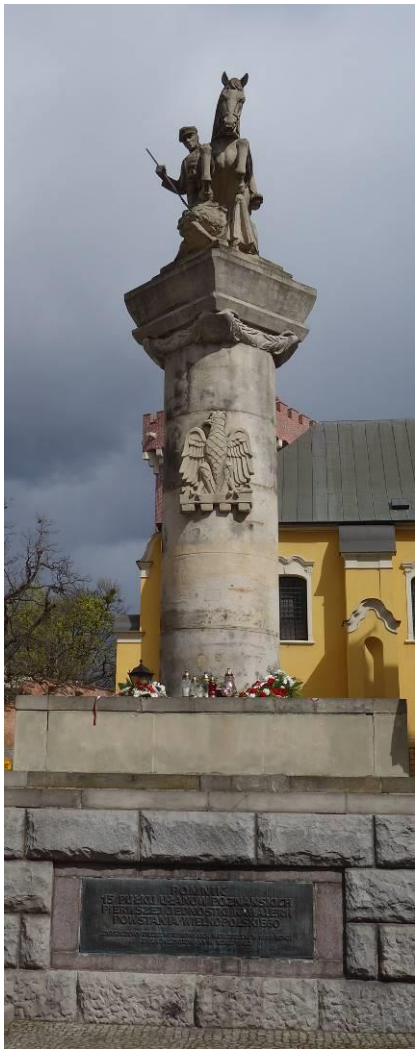

W roku 2021 pandemia koronawirusa coraz bardziej dotyka także Polskę. Aby ograniczyć rozprzestrzenianie się COVID-19 konieczne okazało się wprowadzenie kolejnych restrykcji. W marcu 2021 r. Rząd RP doszedł do wniosku, że zamknięcie szkół, galerii handlowych czy wprowadzenie zakazu zgromadzeń to za mało, by ograniczyć liczbę chorych. Na konferencji prasowej pan premier Mateusz Morawiecki poinformował o 15 nowych regulacjach, m.in. nakaz zachowania 2 metrów odstępu między pieszymi (dotyczy także członków rodzin - wyjątkiem jest rodzic i dziecko), zakaz przebywania w parkach, na plażach, bulwarach i w innych miejscach rekreacyjnych.

W tej sytuacji Zarząd Towarzystwa zastosował się do regulacji rządowych i przyjął bezpieczny program obchodów Święta Pułkowego w dniach 24 i 25 kwietnia 2021 r.

Dnia 22 kwietnia 2021 r. o godz. 16:00 rozesłano drogą elektroniczną komunikat wiceprezesa, Włodzimierza Buczyńskiego, o tegorocznych obchodach Święta.

Tego samego dnia o godz. 20:30, również drogą elektroniczną, przesłano komunikat prezesa Michała Andrzejaka, który przygotował program obchodów Święta na sobotę, dnia 24 kwietnia.

(T.P.)

KOMUNIKAT NR 1.

Szanowni Państwo,

w imieniu Zarządu naszego Towarzystwa serdecznie zapraszam na tradycyjne spotkanie pod Pomnikiem 15. Pułku Ułanów Poznańskich **w sobotę 24 kwietnia** o godzinie **20:00**, w czasie którego wspomnimy i pomodlimy sią za zamordowanych, poległych i zmarłych ułanów 15. Pułku i członków Towarzystwa oraz zapalimy znicze.

Natomiast **w niedzielę 25 kwietnia** o godzinie **10:00** weźmiemy udział we Mszy św. za dusze poległych i pomordowanych Ułanów Poznańskich w kościele, po Mszy św. spotkamy się pod naszym Pomnikiem. Podczas spotkania wystąpi Pan Prezes Honorowy Tadeusz Jeziorowski, pomodlimy się i złożymy kwiaty.

Przypominamy o obowiązku zabrania ze sobą maseczek i zachowaniu odpowiednich odstępów podczas spotkania.

Jednocześnie proszę Pana Komendanta Reprezentacyjnego Oddziału Kawalerii, Mikołaja Waltera, o wystawienie pocztu proporcowego i warty honorowej.

Z poważaniem,

Włodzimierz Buczyński
wiceprezes Towarzystwa

KOMUNIKAT NR 2.

Kochani,

Dokładnie przed stu laty, do Poznania przybył Józef Piłsudski, by osobiście udekorować Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego Virtuti Militari sztandar 15. Pułku Ułanów Poznańskich. Było to spełnienie obietnicy, którą „Dzieci Poznania" otrzymały nieomal pół roku wcześniej i potwierdzenie, że są elitą elit. Źródło zasłużonej dumy i zarazem energii, do jeszcze bardziej wytężonej pracy dla dobra Ojczyzny. Nie dziwi więc, że kolejne pokolenia Ułanów Poznańskich wspominały ten dzień jako Święto Pułku i z każdym rokiem udowadniały, że są tego zaszczytu godne. I tak jest do dziś.

To już drugi rok, gdy nasze plany ulegają bolesnej weryfikacji przez obostrzenia wywołane pandemią. Życzenia jej zwalczenia pozostają wciąż aktualne i ta nadzieja pozwala nam snuć plany na przyszłość. W obecnej jednak sytuacji forma obchodów, do której od nieomal czterdziestu lat się przyzwyczailiśmy jest zwyczajnie niemożliwa. Nie oznacza to jednak, że się poddamy lub zapomnimy o naszym Święcie. Jak od wielu lat, spotkamy się w gronie Rodziny Pułkowej w sobotę 24 kwietnia o godzinie 20:00, by wspomnieć naszych antenatów i poświęcić Im chwilę zadumy pod pułkowym pomnikiem przy ul. Ludgardy / Paderewskiego. Zapraszamy również na modlitwę za Nich. Wprawdzie nie wejdziemy wszyscy do kościoła o.o. franciszkanów na Wzgórzu Przemysła, ale jak od kilkudziesięciu już lat, w niedzielę 25 kwietnia o godzinie 10:00 Msza św. za dusze poległych i pomordowanych Ułanów Poznańskich będzie odprawiona. Zachęcam do modlitewnego skupienia w tym czasie, gdziekolwiek będziecie.

Wszystkich chętnych zapraszam o godzinie 17:30 by spotkać się przed wjazdem do nieistniejącego hipodromu na Błoniach Grunwaldzkich przy ul. Grunwaldzkiej 55, by pieszo dojść pod pułkowy pomnik. W tym swoistym marszu pamięci odwiedzimy najistotniejsze dla Pułku miejsca: zespół koszar Mieczysława, koszary Józefa Piłsudskiego, kościół pw. Świętego Michała, Plac Mickiewicza i Plac Wolności. Zatrzymamy się w tych miejscach by wspomnieć wydarzenia i ludzi. Nie będziemy poruszać się zwartą kolumną, ale przy zachowaniu rygorów pandemicznych, pokonamy drogę, którą maszerowali przed laty Ułani Poznańscy na swoje Święto. Jeżeli chcecie złożyć w tych miejscach kwiaty, niech będą to niezapominajki.

Wzorem ubiegłego roku zachęcam do wzięcia udziału w tradycyjnym już konkursie plastycznym o dźwięcznej nazwie „KońKurs". Namówmy do uczestniczenia w nim najmłodszych, ale sami nie wstydźmy się chwycić za kredki, farby czy ołówek. A obraz naszych prac wystarczy przesłać drogą elektroniczną, by cieszył oko nie tylko najbliższej rodziny, ale całej Rodziny Pułkowej. Konkurs już trwa w naszej 77. Szkole Podstawowej im. 15. Pułku Ułanów Poznańskich i trwać będzie do połowy czerwca. Z kolei 15. batalion Ułanów Poznańskich świętować będzie w garnizonie Międzyrzecz w dniu 21 maja. Mamy nadzieję, że kontynuować obchody naszego Święta w Poznaniu będziemy mogli w drugiej połowie września, o czym poinformujemy po potwierdzeniu ostatecznego terminu.

Jeśli chcecie uzewnętrznić swoje przywiązanie do biało-czerwonego zakonu, wywieście w najbliższą sobotę proporczyki, chorągiewki i flagi w naszej pułkowej barwie. Gdziekolwiek jesteście i w formie, na jaką możecie sobie pozwolić. Jeśli dacie radę zróbcie zdjęcie przyślijcie do nas, a my podzielimy się z innymi Waszą radością. I choć w tym roku nie będzie nam dane przemaszerować przez ukochany Poznań barwną kawalkadą, to nie znaczy, że zapomnieliśmy. Może dzięki temu obowiązkowemu oddaleniu, Święto nasze zyska wymiar nam bliższy, wręcz rodzinny.

Tradycja to powinność. Pamiętamy! Na nasze świętowanie, serdeczne życzenia dla wszystkich członków Rodziny Pułkowej. Obyśmy tak zdrowi byli!

Michał Andrzejak
prezes Towarzystwa

Obchody Święta Pułkowego w sobotę i niedzielę, 24 i 25 kwietnia 2021 r.

Fot. Robert Kosiak

Fot. Piotr Stachecki

Sobota: Michał Lorek i Piotr Kacprzak w mundurach na wzór 1. Pułku Ułanów Wielkopolskich przed jednym z nielicznych zachowanych budynków koszar pułkowych. *Niedziela:* Poczet proporcowy Towarzystwa, Łukasz Walter, Adam Grabus i Piotr Walter podczas Mszy św. w kościele oo. franciszkanów

O godz. 10:00 w kościele Ojców Franciszkanów w Poznaniu na Wzgórzu Przemysła rozpoczęła się Msza św. za dusze poległych, pomordowanych i zmarłych Ułanów Poznańskich oraz członków Towarzystwa.
Wystąpienie Prezesa Honorowego p. Tadeusza Jeziorowskiego

Sobotnie spotkanie przed kościołem pw. św. Michała Archanioła (tyłem: Prezes Michał Andrzejak w mundurze na wzór 1. Pułku Ułanów Wielkopolskich z oznaką stopnia podporucznika Wojsk Wielkopolskich) oraz niedzielne zgromadzenie członków Towarzystwa pod Pomnikiem pułkowym

Sobotnia warta przy Głazie pamięci Ułanów Poznańskich przy kościele pw. św. Michała Archanioła (M. Lorek i P. Kacprzak) oraz niedzielne składanie kwiatów i zniczy przez delegację Towarzystwa u stóp Pomnika Ułanów Poznańskich

Ku chwale Pułku i dla dobra polskiej Kawalerii!

Fotoreportaż: Tadeusz Pawlicki

Lance do boju, szable w dłoń, ćwicz ochotniku, najlepszych goń!

Podczas niedzielnej uroczystości pod Pomnikiem młodzi adepci sztuki kawaleryjskiej zostali obdarowani „Małym Słownikiem Polsko-Angielskim Broni Historycznej" przez Panią Urszulę Kamińską, córkę śp. Stefana Chudego, Ułana Poznańskiego. Od lewej: Stanisław Walter, Bartosz Tomczak, Marcel Jaromin, Hubert Piotrowski (T.P.)

Wielkopolanie 1920. Mapy czasu

W minionych miesiącach w czasie pandemii powstała publikacja "Wielkopolanie 1920".
"*Cztery miesiące trwały prace nad ambitnym planem uczczenia Wielkopolan, którzy uczestniczyli w wojnie polsko-bolszewickiej 1920 roku. Projekt sfinansowany z budżetu Wojewody Wielkopolskiego w ramach konkursu z Programu Wieloletniego „Niepodległa" Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, miał na celu stworzenie aplikacji internetowej, opierającej się o multimedialną mapę lokalizacji wydarzeń, będących polem działań wojsk wielkopolskich w walkach polsko-bolszewickich 1919-1920, podziałem na poszczególne epizody i główne postacie wpisane w ciąg chronologii. W jej ramach powstały scenariusze gotowych lekcji, które pomogą zachować pamięć i dziedzictwo obrońców młodej polskiej niepodległości, którzy nierzadko są członkami naszych, poznańskich i wielkopolskich rodzin.*"
Tyle z oficjalnego komunikatu prasowego.
To co w moim przekonaniu jest szczególnie ciekawe dla Rodziny Pułkowej, to fakt że całkiem spora część publikacji opiera się na kronice 15. Pułku Ułanów Poznańskich prezentowanej również jako mikro słuchowiska i jest to pierwsza publikacja tej kroniki i wielu członków Towarzystwa znajdzie tam ślad swoich przodków. Marzeniem autorów jest stworzenie analogicznej publikacji poświęconej historii naszego Pułku.
Mój skromny udział w tym przedsięwzięciu dotyczył opracowania graficznego oraz zdjęć rekonstrukcyjnych.

Wielkopolanie 1920: https://www.wielkopolanie1920.mapyczasu.pl/#/start/

Deklaracja dostępności. Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe zobowiązuje się zapewnić dostępność strony internetowej zgodnie z przepisami ustawy z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych. Oświadczenie w sprawie dostępności ma zastosowanie do strony internetowej https://www.wielkopolanie1920.mapyczasu.pl/

Maciej Rutkowski

Oddział Kultury i Prasy 2. Korpusu Polskiego generała Andersa

Gen. Władysław Sikorski 12 września 1942 roku wydał rozkaz o utworzeniu Armii Polskiej na Środkowym Wschodzie. Dowódcą jej został gen. Władysław Anders. W nowej armii przejęto strukturę pionu oświatowo-wychowawczego Armii Polskiej w ZSRS. Utworzono Biuro Propagandy i Oświaty. Kierował nim rtm. Józef Czapski. Skoncentrowano się na działalności propagandowej, wychowawczo oddziałującej na żołnierzy. Obok niej prowadzono działalność oświatową i kulturalną.

Prasa wojskowa przeżywała wówczas swój rozkwit. Ukazywało się wiele wydawanych regularnie tytułów oraz jednodniówek. Najważniejsze dzienniki i periodyki to: *Orzeł Biały*, *Goniec Obozowy*, *Ochotniczka*, *Polska Tygodnik Polaków w ZSRR*, *Gazeta Polska*, *Dziennik Polski*, *Dziennik Żołnierza*, *Parada* i wiele innych. Według „Bibliografii druków polskich we Włoszech 1IX 1939 do 1 IX 1945”, opracowanej przez Jana Bielatowicza i wydanej przez Bibliotekę Orła Białego w Rzymie w 1946 r., łącznie ukazało się 68 tytułów gazet, periodyków i jednodniówek. A Lech Wyszczelski podaje, że tytułów czasopism było około 80.

Goniec Obozowy, 1942, Nr 6

Orzeł Biały, 1942, Nr 15

Gazeta Polska, 1942, Nr 79

Z dokonań wydawniczych na uwagę zasługuje seria „Biblioteka Orła Białego”, początkowo pod redakcją Jerzego Giedroycia. Seria liczyła ponad 100 tytułów. Poza serią wydano jeszcze 40 tytułów książek, głównie słowników, kalendarzy, informatorów. Działalność Sekcji Wydawniczej skoncentrowała się też na podręcznikach szkolnych, które wysyłano do 17 krajów świata. Wszędzie tam, gdzie znajdowały się polskie szkoły. Wydawnictwa w językach obcych kierowano do aliantów i Włochów. Chciano uprzytomnić im, w jakiej sytuacji politycznej znalazła się Polska i jakie niebezpieczeństwo niesie Europie komunizm. W tym celu wydawano m.in. „Iridion”, kwartalnik literacko-artystyczny w języku włoskim. Na początku 1946 r. przy 2. Korpusie rozpoczął działalność Instytut Literacki Jerzego Giedroycia. Wydawano w nim przede wszystkim książki, a w czerwcu 1947 r. ukazał się pierwszy numer „Kultury”.

Likwidacja Polskich Sił Zbrojnych (z ewakuacją do Anglii) zamknęła wojenny rozdział piśmiennictwa polskiego poza krajem. Wydanie ostatniego na ziemi włoskiej numeru „Orła Białego” 27 X 1946 r. było końcowym akcentem życia kulturalnego 2. Korpusu Polskiego.

DZIENNIK ŻOŁNIERZA

Walki na ulicach Stalingradu

Goebbels i duch Warszawy

BEZKRWAWY MARSZ NA STOLICĘ MADAGASKARU

27 samolotów stracili Japończycy

Dziennik Żołnierza, 1942, Nr 112

DZIENNIK POLSKI

WIZJA NA GOLGOCIE

Polski Korpus Ekspedycyjny na Bliskim Wschodzie

Krytyczna chwila w historji świata

Dziennik Polski, 1942, Nr 533

POLSKA Tygodnik Polaków w ZSSR

Ks. Biskup Gawlina do Polaków w Z.S.R.R.

PREMIER SIKORSKI O UKŁADZIE BRYTYJSKO-SOWIECKIM

Polska, 1942, Nr 11

Bibliografia:

[1] Bielatowicz Jan: Bibliografia druków polskich we Włoszech 1. IX. 1939 – 1. IX. 1945", Rzym 1946.

[2] Od Buzułuku do Pahlevi. Polskie Siły Zbrojne w ZSRR i na Bliskim Wschodzie 1941-1943. Warszawa 2012.

[3] Ptasińska Małgorzata: Bagnetem i piórem. Życie kulturalne 2. Korpusu, Biuletyn IPN, 2002, nr 8-9.

[4] Wyszczelski Lech: Działalność oświatowo-wychowawcza i propagandowa w II Korpusie Polskim w latach 1944-1945.[w:] II Korpus Polski w kampanii włoskiej i losy jego żołnierzy po wojnie. Materiały z konferencji naukowej, Warszawa 2008, s. 19-29..

Na podstawie powyższych materiałów opracował T.P.

Z żałobnej karty...

Śp. **Izabella Czajkowska** z domu **Koperska** – zmarła dnia 1 VI 2020 r. w wieku 91 lat, członek naszego Towarzystwa nr kol. 385, ze stażem od 9 XII 2013 r., lekarz stomatolog, córka oficera 16. Pułku Ułanów Wielkopolskich. Spoczęła 5 VI 2020 r. na cmentarzu komunalnym w Brzegu n. Odrą przy ul. Starobrzeskiej.

Rodzinie Zmarłej składamy wyrazy serdecznego współczucia.

Cześć Jej Pamięci!

Ku chwale Pułku i dla dobra polskiej Kawalerii!

„Ułan Poznański - Piętnastak" jest kontynuacją „Ułana Poznańskiego", wydawanego w Londynie w latach 1948-2007 biuletynu informacyjnego Koła 15. Pułku Ułanów Poznańskich im. Generała Władysława Andersa oraz „Piętnastaka", biuletynu wydawanego w latach 1993-2011 przez Towarzystwo b. Żołnierzy i Przyjaciół 15. Pułku Ułanów Poznańskich w Poznaniu.

Redakcja: Tadeusz Jeziorowski, Tadeusz Pawlicki (red. nacz.) pawlicki@15pu.pl, Piotr Stachecki.

Autorzy tekstów: Michał Andrzejak, Włodzimierz Buczyński, Tadeusz Pawlicki (T.P.), Maciej Rutkowski.

Siedziba redakcji: Wielkopolskie Muzeum Wojskowe, 61-772 Poznań, Stary Rynek 9.

Redakcja zastrzega sobie prawo do zmian i skracania tekstów. Materiałów nie zamówionych nie zwraca się.

„Ułana Poznańskiego - Piętnastaka" wspiera

LASY PAŃSTWOWE

Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Poznaniu